

BIULETYN LUBUSKIEGO KLUBU PRZYRODNIKÓW

LUBUSKI KLUB PRZYRODNIKÓW
66-200 Świebodzin, ul. 30 Stycznia 23, tel. 242-81w.17

Nr 41(2/95)

Świebodzin 1995

Sprawozdanie z działalności Lubuskiego Klubu Przyrodników w roku 1994

W dniu 31 grudnia 1994 Lubuski Klub Przyrodników liczył 296 członków, 218 z nich to mężczyźni, 78 kobiety. W ciągu roku liczba członków wzrosła o 108 osób. Z terenu województwa zielonogórskiego pochodziło 210 osób, z gorzowskiego 64 osoby, a z innych województw (poznańskie, szecińskie, leszczyńskie, jeleniogórskie, walbrzyskie, wrocławskie, kaliskie) łącznie 22 osoby. Struktura wieku członków Klubu kształtowała się w następujący sposób: do 20 lat - 171 osób, 21 - 30 lat - 58 osób, 31 - 40 lat - 31 osób, 41 - 50 lat - 20 osób, 51 - 60 lat 12 osób i ponad 60 lat - 4 osoby.

Trzy główne cele Klubu, to organizacja i realizacja badań przyrodniczych, edukacja ekologiczna i ochrona przyrody.

Podstawą działalności naukowej Klubu w roku 1994 była realizacja koncepcji ochrony przyrody w projekcie Światowego Funduszu Ochrony Przyrody (WWF) "Zielona wstęga Odra - Nysa".

W ramach projektu wykonano inwentaryzacje przyrodnicze trzech gmin (Cedynia, Moryń i Mieszkowice) w woj. szczecińskim oraz czterech (Węglińiec, Pieńsk, Zgorzelec i Bogatynia) w woj. jeleniogórskim oraz dokonano wstępnej syntezy materiałów inwentaryzacyjnych z całego pasa obejmującego łącznie 31 jednostek terytorialnych (miast i gmin).

W czterech modelowych gminach województwa gorzowskiego (Słońsk, Górzycza, Witnica i Boleszkowice) wykonano inwentaryzację obszarów istotnych dla zachowania bioróżnorodności, potencjalnie kwalifikujących się do ochrony w formie użytków ekologicznych. Doświadczenia zebrane podczas inwentaryzacji posłużą do napisania przewodnika lokalnej ochrony przyrody.

Opracowano szczegółową koncepcję ochrony obszaru "Ujście Warty" wraz z dokumentacją wymaganą do utworzenia parku krajobrazowego na tym obszarze. Będzie on obejmował obszar 26,5 tys. ha w dolinach Warty i Odry.

Szczegółową koncepcję ochrony wraz z dokumentacją projekcją rezerwatu przyrody oraz siedmiu użytków ekologicznych o łącznej powierzchni ponad 800 ha przygotowano także dla doliny rzeki Ilanki.

Obie dokumentacje przekazano odpowiednim władzom szczeblu wojewódzkiego.

W ciągu roku prowadzono także szereg akcji inwentaryzacyjnych wykraczających poza obszary przygraniczne, między innymi doroczną akcję zimowego liczenia ptaków wodnych, podczas której 18 osób skontrolowało 300 km biegu rzek i 16 jezior, jesienne liczenie ptaków wodnych na jeziorach (12 osób, 24 zbiorniki) spis gniazd bociana białego (22 osoby skontrolował obszar 4600 km kw., obejmujący ponad 70% Ziemi Lubuskiej), zimowy spis nietoperzy i inne.

Zbierano informacje do Lubuskiej Kartoteki Przyrodniczej. W ciągu roku do kartoteki przybyło jednak zaledwie nieco ponad 200 kart.

W kwietniu zorganizowano ogólnopolską sesję naukową "Nauka a ochrona przyrody" a w maju, przy współpracy WWF, polsko - niemiecką konferencję pt. "Szlak wodny Odra w kontekście projektu drogi wodnej wschód - zachód - uwarunkowania ekonomiczne i ekologiczne", w obu sesjach udział wzięło po około 60 uczestników.

Podobnie jak w roku ubiegłym w grudniu zorganizowano sesję szkoleniową z cyklu "Ochrona przyrody w działalności samorządów" dla pracowników samorządów lokalnych zajmujących się ochroną przyrody. Wzięło w niej udział około 50 przedstawicieli miast i gmin.

Dla członków i sympatyków Klubu zorganizowano trzy spotkania - Zjazd oraz wiosenną i jesienną sesję szkoleniowo-informacyjną.

Prowadzono bieżącą działalność interwencyjną w wielu sprawach dotyczących zagrożenia i ochrony przyrody regionu, między innymi w sprawie powołania Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego. W końcu roku, w związku z katastrofalnym stanem i brakiem perspektyw ochrony przyrody w woj. zielonogórskim przygotowano i rozesłano do odpowiednich władz raport o stanie ochrony przyrody województwa wnioskując między innymi o dokonanie zmian personalnych na stanowisku Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody oraz w składzie Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody w Zielonej Górze.

Członkowie Klubu wchodzili w skład wielu ciał doradczych, między innymi Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody w Gorzowie i Zielonej Górze oraz Społecznych Rad Łagowskiego i Pszczewskiego Parku Krajobrazowego.

W początkach roku podjęto starania zmierzające do utworzenia Muzeum Przyrodniczego w Kostrzynie. W czerwcu otwarto Muzeum ze stałymi ekspozycjami "Przyroda dolin rzecznych" i

"Przyroda miasta". Ekspozycję "Świat owadów" przeniesiono z Trzebiechowa do Sulechowa. Prowadzono utworzone wcześniej ekspozycje "Przyroda Drawieńskiego Parku Narodowego" w Stacji Terenowej Klubu w Bogdanie koło Drawna oraz "Nietoperze zwierzęta nieznanne" w Pniewie koło Międzyrzecza. Łącznie prowadzone przez Klub ekspozycje zwiedziło ponad 10 tys osób.

Kontynuowano remont budynku Stacji Terenowej w Bogdanie koło Drawna. Własnymi siłami wykonano remont elewacji zewnętrznej, oraz remonty kilku pomieszczeń wewnątrz stacji. W pomieszczeniach ekspozycyjnych stacji zagospodarowano ostatnią z niezagospodarowanych dotychczas sal. Dzięki pomocy finansowej Miasta Kostrzyna w okresie jesiennym wykonano remont elewacji budynku Muzeum Przyrodniczego.

Systematycznie gromadzono zbiory przyrodnicze. W końcu roku składały się one z ponad 300 okazów roślin oraz około 1200 okazów zwierząt. Przystąpiono do szczegółowej inwentaryzacji zbiorów.

Kontynuowano współpracę z przyrodnikami niemieckimi, zarówno w ramach jak i poza projektem "Odra - Nysa". Nawiązano szereg kontaktów z przedstawicielami niemieckich organizacji ochroniarskich.

Rozwijano działalność wydawniczą. Wydano dwa zeszyty i przygotowano do druku kolejny, podwójny zeszyt "Przeglądu Przyrodniczego" (nakład 800 egz.). W ramach wydawnictw popularnych wznowiono monografie rezerwatu Nietoperek oraz wydano dwie popularne monografie mikroregionów - okolic Świebodzina i Ziemi Kostrzyńskiej (nakład 5 tys. egz.).

W ramach akcji WWF "Kampania ozonowa" przetłumaczono, przygotowano do druku i wydano w nakładzie 5 tys egz. teczkę z materiałami informacyjnymi.

Wydano trzy plakaty o tematyce "Nie wypalaj traw".

Wydano 6 numerów biuletynu Klubu, objętość biuletynu zwiększono do 16 - 20 stron, nakład do 350 egz.

Dzięki pomocy fundacji Marshalla zakupiono sprzęt komputerowy umożliwiający półprofesjonalny skład wydawnictw - komputer, drukarkę laserową oraz odpowiednie oprogramowanie.

Z powodu braku środków już trzeci rok z rzędu nie udało się wydać przygotowanej w roku 1992 książki "Ptaki Ziemi Lubuskiej".

Dla członków i sympatyków Klubu zorganizowano wycieczkę przyrodniczą do Tatrzańskiego i Pienińskiego Parku Narodowego, wzięło w niej udział 13 osób.

Na przełomie lipca i sierpnia, wspólnie ze Studenckim Kołem Naukowym AR w Szczecinie oraz przy pomocy Regionalnego Centrum Ekologicznego na Europę Środkową i Wschodnią i Światowego Funduszu Ochrony Przyrody zorganizowano obóz naukowo - szkoleniowy nad Ilanką (uczestniczyło w nim 6 członków Klubu), a w sierpniu, dzięki pomocy Regionalnego Centrum Ekologicznego na Europę Środkową i Wschodnią, obóz edukacyjny dla młodzieży w Bogdanie (13 uczestników).

Podobnie jak w latach ubiegłych Klub organizował szkolne wycieczki przyrodnicze. Z dość szerokiej oferty skorzystało jednak zaledwie około 10 szkół.

W lutym, przy współpracy fundacji "Nietoperek", zorganizowano XII Lubuski Konkurs Przyrodniczy dla uczniów szkół podstawowych. Konkurs odbył się w Trzebiechowie, w formie dwudniowej imprezy o charakterze edukacyjnym. Wzięło w nim udział prawie 100 uczniów z 21 szkół.

W ciągu roku w różnych punktach regionu zorganizowano szereg spotkań i pokazów przeżyczy o tematyce przyrodniczej.

W bibliotece Klubu zgromadzono 564 pozycje, w ciągu roku z biblioteki skorzystało ponad 30 osób, które wypożyczyły ponad 200 pozycji. Ponadto biblioteka, w której zgromadzono wiele niepublikowanych, nieosiągalnych gdzie indziej materiałów, służyła jako istotna pomoc pracownikom i współpracownikom Klubu. Wymianę czasopism prowadzono z 10 redakcjami w kraju i zagranicą.

Zakończono sprawy formalne i finansowe związane z zakupem kompleksu muraw kserotermicznych w gminie Górzycza w celu ich aktywnej ochrony. Dokonano wpisu do księgi wieczystej. Dzięki pomocy WWF jednorazowo spłacono całą pozostałą do zapłacenia należność rozłożoną początkowo na pięć rat.

Zebrania Zarządu Klubu odbywały się regularnie, zwykle raz w miesiącu, uczestniczyło w nich od 5 do 7 członków Zarządu. Współpraca w ramach Zarządu układała się bardzo dobrze.

W ciągu roku w Klubie na etatach pracowało od 6 do 8 osób, kilka osób realizowało prace zleczone, głównie w ramach projektu "Zielona wstęga Odra - Nysa". Od kwietnia w pracach Klubu bierze aktywny udział ochotnik amerykańskiego Korpusu Pokoju.

Ochrona przyrody w Polsce (4) - rezerwaty przyrody

Rezerwat przyrody to obszar obejmujący ochroną zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej o istotnej wartości naukowej, przyrodniczej, kulturowej bądź krajobrazowej. Wielkość powierzchni rezerwatu przyrody nie jest określona w ustawie o ochronie przyrody.

Wokół rezerwatu przyrody może być utworzona otulina zabezpieczająca jego obszar przed szkodliwym działaniem czynników zewnętrznych. Rezerwat przyrody jest ustanawiany na podstawie zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, który określa jego nazwę, położenie, cele ochrony, obowiązujące ograniczenia, zakazy i nakazy oraz organ sprawujący bezpośredni nadzór nad rezerwatem.

Dla rezerwatu przyrody powinien być sporządzony szczegółowy plan ochrony, zatwierdzony przez Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Ogromna większość rezerwatów przyrody takich planów nie posiada, co w praktyce utrudnia zachowanie właściwych im wartości.

Rezerwaty przyrody podzielone są na różne kategorie, zależnie od przedmiotu ochrony: leśne, florystyczne, krajobrazowe, wodne, torfowiskowe, faunistyczne, przyrody nieożywionej.

Przedmiotem ochrony może być całość przyrody na określonym obszarze lub jej poszczególne składniki i dlatego rezerwaty mogą być ściśle (całkowite wyeliminowanie działalności człowieka) lub częściowe (dopuszczalne stosowanie określonych zabiegów).

Według danych na dzień 31 grudnia 1992 w Polsce było 1035 rezerwatów, które stanowiły 0,36% powierzchni kraju.

W województwie zielonogórskim do tej pory utworzono ogółem 23 rezerwaty, w tym: 1 faunistyczny, 1 krajobrazowy, 12 leśnych, 6 torfowiskowych, 2 florystyczne, i 1 wodny.

W województwie gorzowskim utworzono 28 rezerwatów, w tym: 8 leśnych, 3 florystyczne, 9 faunistycznych, 3 torfowiskowe, 1 stepowy, 3 krajobrazowe i 1 wodny. 14 projektów rezerwatów oczekuje na zatwierdzenie. DJ.

Nowe rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

Z datą 6 stycznia 1995 i mocą obowiązywania od 1 kwietnia ukazało się nowe rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

W stosunku do poprzedniego, obowiązującego do tej pory zarządzenia z roku 1983 znacznie rozszerzona została lista gatunków chronionych. Znaleźli się na niej między innymi przedstawiciele nowych grup bezkręgowców - pijawka lekarska, kilka gatunków pajaków (w tym tygrzyk paskowany), 6 gatunków mięczaków (w tym ślimak winniczek, z możliwością zbioru tylko w maju osobników o średnicy powyżej 3 cm). Poszerzona została lista chronionych owadów (dodatkowo niektóre ważki, więcej chrząszczy i motyli).

Do wykazu chronionych zwierząt kręgowych doszły 4 gatunki kręgowców, poszerzona została, do kilkunastu gatunków lista chronionych gatunków ryb, chronione są wszystkie gady i płazy, jedynie żaby zielone można zbierać poza okresem rozrodu (15.03 - 31.05).

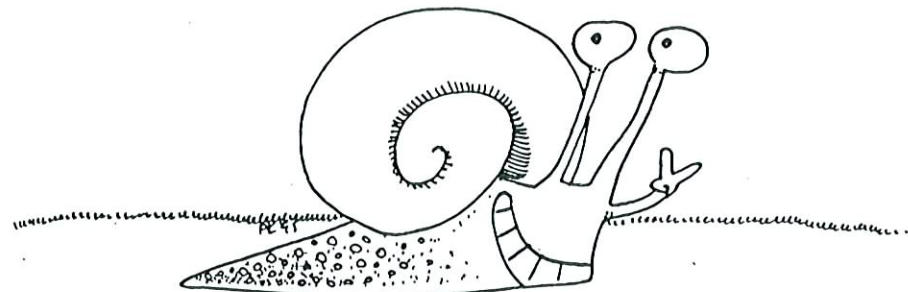
Pośród ptaków zmienił się status kormorana (od 15.08 do odlotu nie jest chroniony na stawach rybnych), ochroną objęto wszystkie gatunki blaszkodziobych z wyjątkiem krzyżówki, cyraneczki, głowienki i czernicy oraz gęgawy, gęsi zbożowej i białoczelnej, które zostały zwierzętami łownymi z okresem ochronnym. Chronione są także wszystkie gatunki siewek oprócz słonki. Ochroną objęto dwa gatunki kuraków - głuźca i cietrzewia. Całkowitej ochronie podlegają również wszystkie gatunki ptaków wróblowatych, tylko sroka, wrona i gawron chronione są w okresie od 15.03 do 30.06.

Pośród ssaków na liście zwierząt chronionych znalazły się: wilk (poza woj. krośnieńskim, przemyskim, suwalskim), ryś, wydra, tchórz stepowy, wiewiórka (do tej pory łowne).

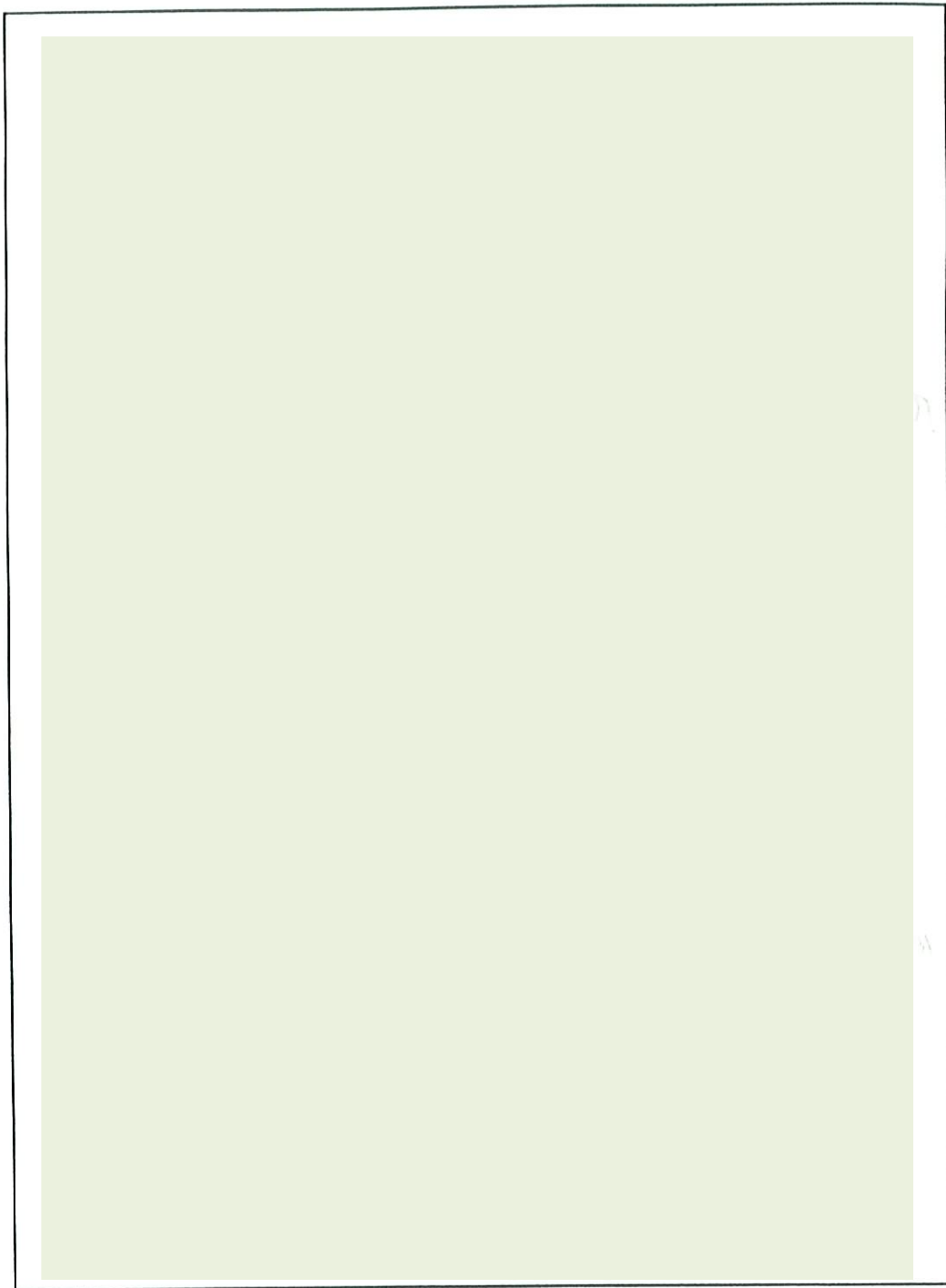
Znacznie poszerzono listę gatunków dla których ustala się strefy ochronne wokół gniazd i miejsc stałego występowania. Doszły tu: kania ruda i czarna, cietrzew, głuźzec, kulon, kraska, żoła, żółw błotny i wąż Eskulapa.

Nowością jest przepis mówiący, że zabrania się niszczenia, usuwania krzewów i drzew, szczególnie dziuplastych, skarp, urwisk, śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych, torfowisk, wydm, które są miejscami rozrodu gatunków chronionych. Zakaz nie dotyczy drzew i krzewów usuwanych w związku z potrzebami ochrony oraz z potrzebami wykonywania racjonalnej gospodarki, szczególnie rolnej, leśnej i rybackiej.

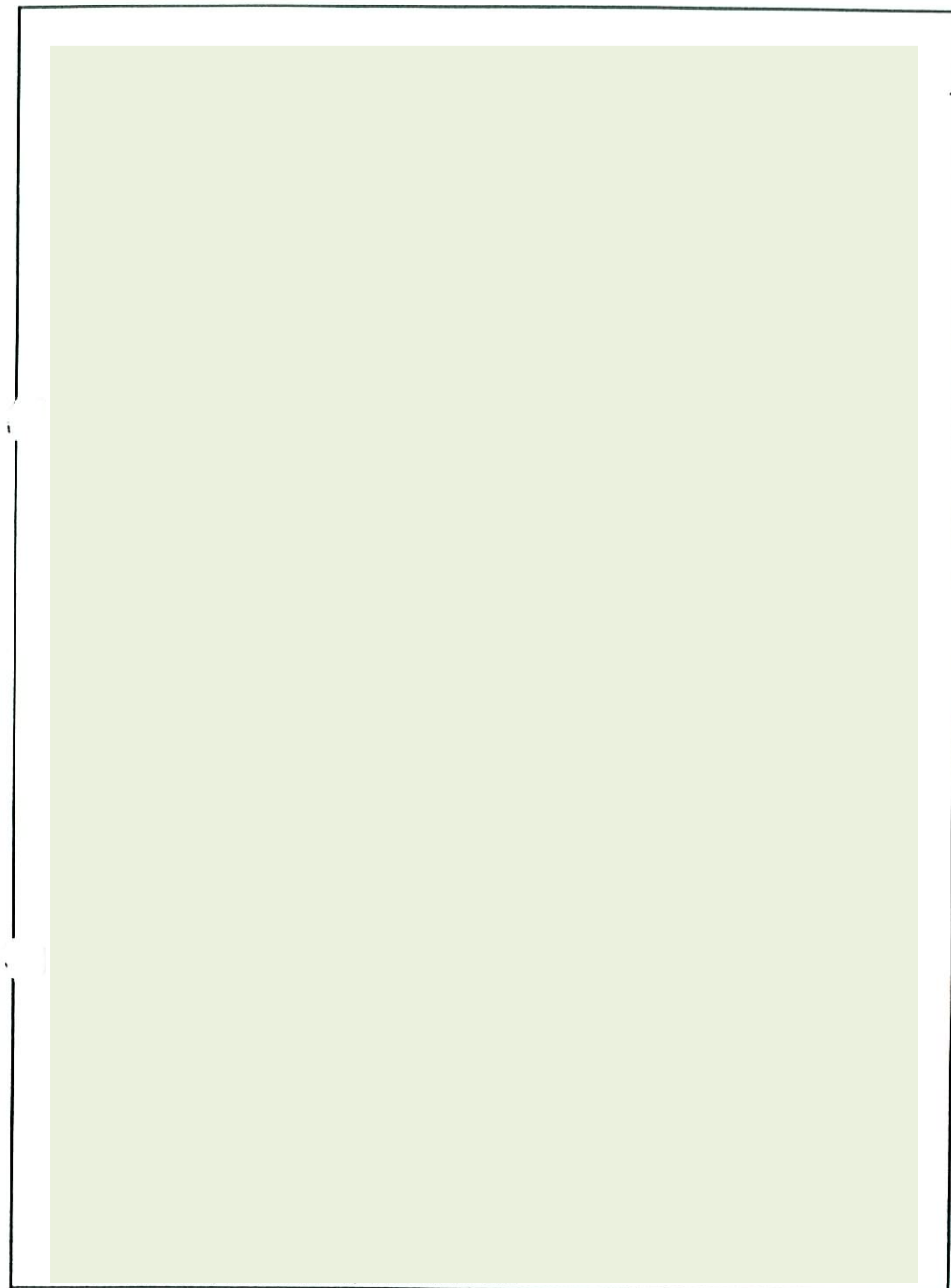
Złagodzone zostały natomiast możliwości fotografowania zwierząt chronionych w okresie rozrodu - można to obecnie robić w miejscach ogólnie dostępnych do przebywania. DJ.

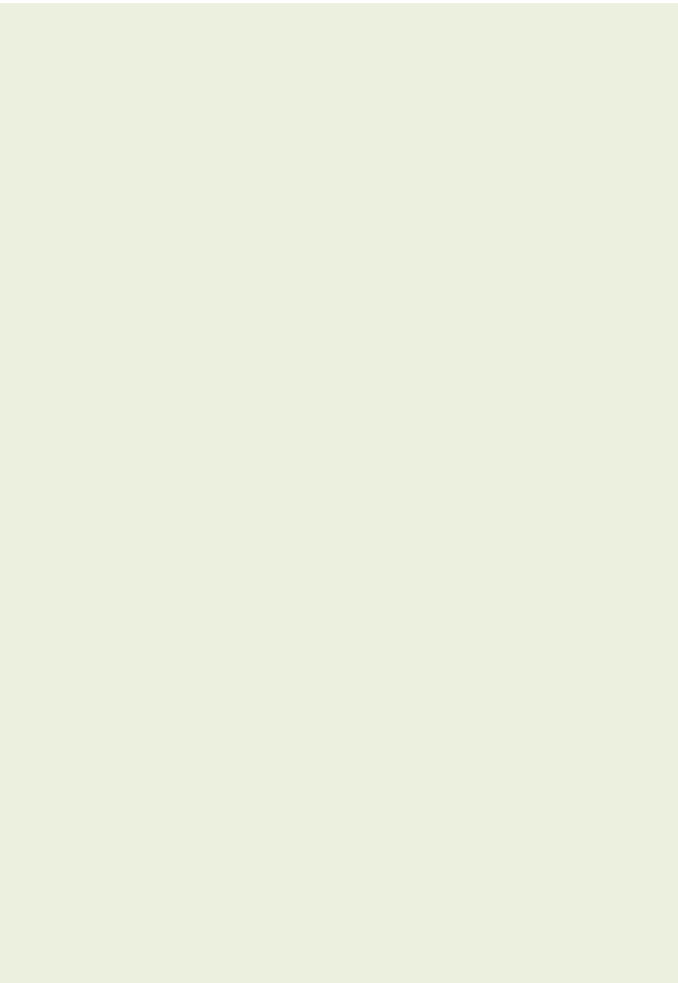
Z uwagi na wprowadzenie
ochrony danych osobowych,
adresy nowych członków Klubu
zostały uznane za poufne.

BIULETYN LUBUSKIEGO KLUBU PRZYRODNIKÓW

BIULETYN LUBUSKIEGO KLUBU PRZYRODNIKÓW

Sesja "Ochrona przyrody poza rezerwatami"

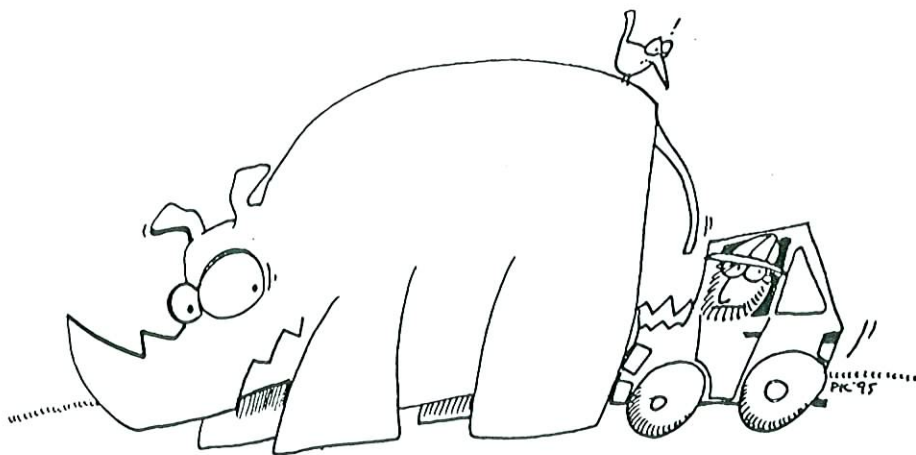
W dniach 21 i 22 kwietnia (piątek, sobota) w Łagowie Lubuskim odbędzie się organizowana przez Klub ogólnopolska sesja naukowa pt. "Ochrona przyrody poza rezerwatami". Zgłoszono ponad 30 referatów i posterów poruszających różne aspekty ochrony różnorodności biologicznej, problemy ochrony przyrody wobec zmian w sposobie użytkowania ziemi, ochrony przyrody w planowaniu przestrzennym, w gospodarce leśnej i wiele innych interesujących tematów. Szczegółowy program sesji i zasady uczestnictwa (wpisowe niestety dość wysokie - 58 zł) prześlemy zainteresowanym osobom. **AJ.**

Giną zwierzęta na drogach

Mало kto zdaje sobie sprawę, że na danym odcinku drogi, co tysięczny pojazd uderza w ptaka! O tym, jak często zabijani są przedstawiciele innych gromad, nie wiemy praktycznie nic!

By odpowiedzieć na powyższe pytanie, od wielu już lat w Europie Zachodniej prowadzi się badania śmiertelności zwierząt, wywołanej zderzeniami z samochodami. Podobne prace wykonane w Polsce mają tylko charakter drobnych doniesień i ciekawostek, stanowiąc raczej zachętę do bardziej szczegółowych badań niż źródło odpowiednich materiałów, które można wykorzystać np. przy rozmowach z planistami przestrzennymi i konstruktorami dróg.

Zapowiadany projekt budowy autostrad spowoduje zapewne kolejne przekształcenia w krajobrazie naszej okolicy. Przejeżdżające szybko samochody będą zagrożeniem dla wielu gatunków zwierząt. Przychodzą one w pobliże dróg, bo nagrzana powierzchnia ściąga najpierw owady, a te z kolei wiele gatunków ptaków. Tak giną jaskółki, pliszki i lelki. Ponadto drogi często stanowią barierę na szlakach wędrówek płazów i gadów - i stąd zabijane żaby, ropuchy, zaskrońce... Pozostają rozjechane na jezdni, bądź odrzucone na pobocze. Przyciąga to padlinożerców i często też oni stają się kolejnymi ofiarami.

Nie bez znaczenia jest fakt, że zwłaszcza większe zwierzęta mogą nawet spowodować uszkodzenie pojazdu. W wielu krajach uwzględnia się to przy projektowaniu szlaków komunikacyjnych, mamy nadzieję, że gdy tylko inżynierowie otrzymają od przyrodników odpowiednie dane, to również odpowiednio je wykorzystają.

Z tego powodu Lubuski Klub Przyrodników proponuje wszystkim członkom i sympatykom odnotowanie i przesyłanie do Klubu informacji o przypadkach śmierci zwierząt pod kołami. Informacja taka powinna zawierać gatunek zwierzęcia, datę i miejsce znalezienia (odległość od najbliższej miejscowości), środowisko, rodzaj drogi i ewentualne uwagi (np. czy na martwym zwierzęciu zerowały jakieś inne, czy nie było spowodowane jakieś większe uszkodzenie pojazdu, itp.). PT.

Dzień Ziemi

Od kilku lat w Polsce obchodzony jest Dzień Ziemi. Jest to dzień, w którym ludzie na całym świecie zwracają swe myśli ku Ziemi i zastanawiają się, jak uczynić ją lepszym miejscem do życia. W Polsce jest to stosunkowo nowa idea, ale w Stanach Zjednoczonych, które zainicjowały te obchody, będzie to 25 Dzień Ziemi.

Ustanowił to święto 22.04.1970 r. prezydent USA Richard M. Nixon, powołując jednocześnie do istnienia Amerykańską Agencję Ochrony Środowiska, żeby opracowała metody ochrony środowiska człowieka. Ludzie, którzy interesują się ochroną przyrody trochę dziwią się, że ta idea ukonstytuowała się pod rządami Richarda Nixona (i nie tylko ta - najbardziej kontrowersyjne prawo, chroniące zagrożone gatunki zwierząt, również wyszło pod rządami Nixona). R. Nixon był przede wszystkim republikaninem, a republikanie nie są raczej znani w Stanach jako największy przyjaciele przyrody. Poza tym Nixon bardziej kojarzy się ze skandalem "Watergate" oraz z tym, że był to jedyny prezydent w historii Stanów, który musiał podać się do dymisji przed końcem swojej kadencji.

Tak naprawdę, to ani Dnia Ziemi, ani innych rzeczy dotyczących ochrony przyrody nie zainspirował Richard Nixon. Pojawiły się one raczej dlatego, że lata 60-te były okresem miłości, czasem "dzieci - kwiatów" i ludzie bardzo interesowali się środowiskiem (i innymi rzeczami, których nie powinienem tu opisywać).

Pierwszy Dzień Ziemi obchodzony był w Stanach Zjednoczonych w 1970 r. Odbyło się wówczas mnóstwo happeningów i festynów w całym kraju. W latach 70-tych sprawy ochrony przyrody stały wysoko wśród zainteresowań Kongresu i sercach ludzi. Ale wtedy prezydentem Stanów został Ronald Reagan i, jak jeden z moich profesorów na studiach mówił: "on był prezydentem przez 8 lat". Na ten długi czas problemy ochrony przyrody zostały w Ameryce zapomniane.

W końcu lat 80-tych społeczeństwo Stanów Zjednoczonych ponownie zainteresowało się ochroną środowiska (szczególnie pomocne były w tym: dziura ozonowa i ocieplenie klimatu) i znowu, w 1990 r., Dzień Ziemi obchodzony był głośno w całym kraju.

Nie wiem, kiedy Dzień Ziemi stał się popularny w innych częściach świata, ale w Polsce jest to prawdopodobnie trzeci rok. Pierwszy polski Dzień Ziemi był obchodzony w Warszawie w 1993 r. W Ameryce, w tym roku, po raz 25 będziemy obchodzić Dzień Ziemi, i jak co roku ma to być wielki festyn. Jednak, moim zdaniem, ludzie nie poświęcają już tak dużo uwagi jak niegdyś przyrodzie. Poza tym politycy propagujący ochronę przyrody nie przyciągają już tylu ludzi, co kilka lat temu. Prawa ludzi chroniących zagrożone zwierzęta są teraz same zagrożone przez konserwatywny Kongres. Choć z drugiej strony więcej buduje się np. dróg dla rowerów, wykorzystuje się technologie zużywające mniej energii i mniej materiałów (choć niektórzy z nas ze swoim bardzo materialistycznym podejściem do życia mogą jeszcze wiele znamować).

W tym roku, 22 kwietnia, na całym świecie będą organizowane festyny w celu ukazania tego, co możemy zrobić, by stać się przyjaciółmi otaczającej nas przyrody. Niestety, raz w roku to za mało, by pomóc Ziemi. Ludzie powinni myśleć o Niej również przez pozostałych 364 dni. Dlatego najważniejszą rzeczą, którą musimy zapamiętać od dnia 22 kwietnia 1995 r jest to, że **CODZIENNIE JEST DZIEŃ ZIEMI! CN.**

Spotkania przyrodnicze w Kostrzynie i Sulechowie

Rozpoczynamy cykl spotkań przyrodniczych, które będą się odbywać w salach ekspozycji Muzeum Przyrodniczego w Kostrzynie nad Odrą i wystawy w Sulechowie. Poniżej podajemy daty i tematykę najbliższych spotkań.

20 kwietnia (czwartek) - Sulechów - Tadeusz Czwałga - "Ptaki w naszym otoczeniu"

27 kwietnia (czwartek) - Kostrzyn - Andrzej Jermaczek - "Ochrona przyrody w obszarze "Ujście Warty"

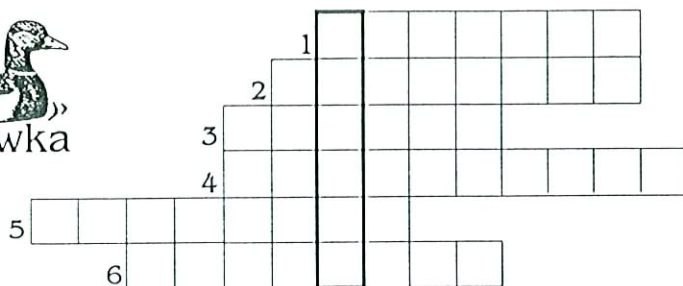
19 maja (piątek) - Sulechów - Mariusz Młeczak - "Wędrówki motyli"

26 maja (piątek) - Kostrzyn - Robert Stańko - "Przyroda dolin rzecznych"

Wszystkie spotkania będą się rozpoczynać o godz. 17.00. Wszystkim towarzyszyć będą pokazy przezirocy. Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy! AJ.

Krzyżówka

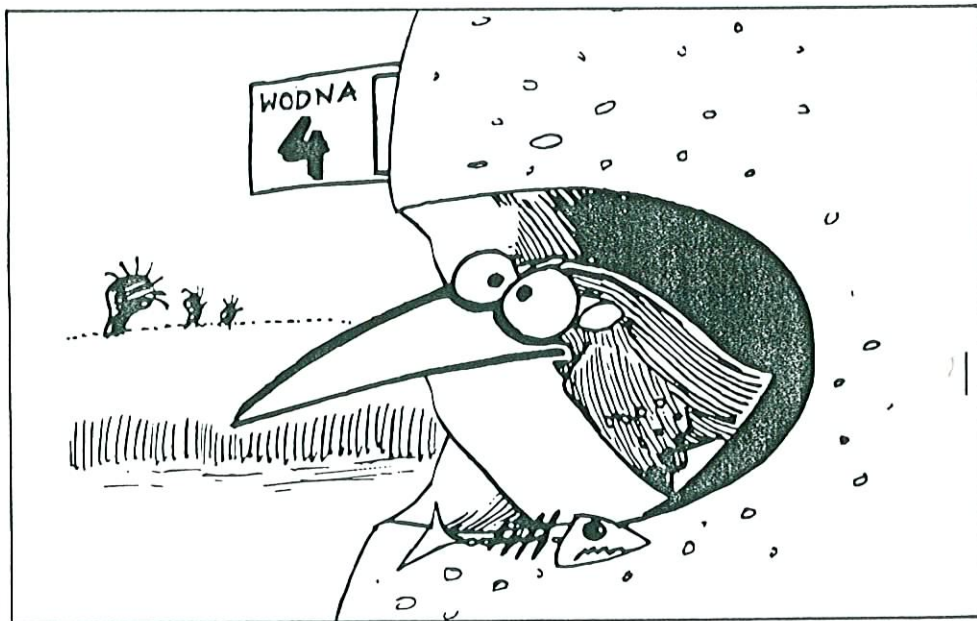

1. Forma prezentacji
2. Upodobnienie się gatunków
3. Jedyna niechroniona siewka
4. Wąż krajowy
5. Konik ornitologa
6. Nasza baza terenowa

Za prawidłowe rozwiązanie poprzedniego konkursu nagrodę (książka - "Ptaki") otrzymuje Aleksandra Śledź z Kleni. Gratulujemy!

Tym razem pytania z różnych dziedzin. Rozwiązanie - hasło z pogrubionych kratek prześlijcie na adres Klubu do końca maja.

Słowniczek wesołego przyrodnika

Siedlisko
miejsce, w którym organizm żyje.

PK

XIII Lubuski Konkurs Przyrodniczy dla uczniów szkół podstawowych - wyniki

W sobotę 18 marca 1995 w Świebodzinie odbył się XIII Lubuski Konkurs Przyrodniczy dla uczniów szkół podstawowych. Wzięło w nim udział 120 uczniów z 23 szkół reprezentujących oba lubuskie województwa. W klasyfikacji drużynowej (wyniki testu) najlepszy okazał się zespół ze Szkoły Podstawowej w Zbąszyniu (opiekunowie Irena Groszek oraz Jarosław Jankowiak), przed SP z Dychowie (opiekun Andrzej Wąsicki) oraz SP z Bogdańca (opiekun Halina Muszer). W ustnym finale indywidualnym zwyciężył Krzysztof Minge z SP w Zbąszyniu, przed Adamem Musiałem z SP nr 6 w Świebodzinie oraz Aleksandrem Hajdukiem z SP w Dychowie i Emilią Pilchowską z SP 13 w Zielonej Górze (równorzędne III miejsce). Sponsorem Konkursu i fundatorem nagród była Fundacja Ekologiczna "Nietoperek" A.J.

Wycieczka w Karkonosze i Góry Stołowe

W dniach 15 - 18 czerwca odbędzie się wycieczka dla członków i sympatyków Klubu której celem będzie Karkonoski Park Narodowy oraz nowo utworzony Park Narodowy Gór Stołowych. Przejazd autokarem, noclegi w schroniskach (być może własne śpiwory), wyżywienie we własnym zakresie. Koszt - dla członków Klubu 90 zł, dla pozostałych osób - 120 zł. Wpisowe można wpłacać jednorazowo lub w dwóch równych ratach na konto lub do kasy Klubu. Termin opłacenia pierwszej raty (lub całości) mija 1 maja, drugiej raty 1 czerwca. A.J.

Obóz dla młodzieży - Bogdanka 95

W dniach od 5 do 15 sierpnia w Stacji Terenowej Klubu w Bogdance koło Drawna organizujemy obóz przyrodniczy dla młodzieży (przede wszystkim członków Klubu) w wieku 13 - 18 lat. Koszt (w zależności od tego czy dostaniemy dofinansowanie) od 90 do 120 zł. Na wstępne zgłoszenia z podaniem imienia i nazwiska, adresu, wieku oraz akceptacją z podpisem rodzica lub opiekuna oczekujemy do końca maja. O szczegółach poinformujemy zgłoszone osoby. A.J.

Obóz szkoleniowo - naukowy w dolinie rzeki Pliszki

W dniach od 3 do 17 lipca w środkowej części doliny rzeki Pliszki koło Dębrznicy odbędzie się obóz dla członków Klubu oraz członków Studenckiego Koła Naukowego Ekologii i Ochrony Środowiska AR Szczecin. Podobnie jak w roku ubiegłym, podczas obozu nad Iłanką, planujemy przeprowadzić kompleksowe badania przyrodnicze, których efektem będzie powstanie dokumentacji przyrodniczej dla najbardziej interesujących obiektów. Uczestnicy będą mieli możliwość poznania metod i udziału w pracach specjalistycznych. W obozie może wziąć udział każdy kto ukończył szesnaście lat. Warunkiem uczestnictwa będzie zgłoszenie z podaniem imienia i nazwiska oraz adresu, a także terminu przyjazdu i czasu pobytu na obozie. Ze względu na ograniczoną ilość miejsc o uczestnictwie zadecyduje kolejność zgłoszeń (zgłoszenia przyjmujemy do końca maja) oraz wpłata wpisowego w wysokości 15 zł. O szczegółach poinformujemy zgłoszone osoby. RS.

Z uwagi na wprowadzenie
ochrony danych osobowych,
adresy nowych członków Klubu
zostały uznane za poufne.

Wsparli naszą działalność

Nadleśnictwo Gubin
Nadleśnictwo Trzciel
Bogdan Rudzionek, ul. Moniuszki 27/11, 78-630 Człopa
Komel Wojtkiewicz, ul. Słoneczna 14, 66-200 Świebodzin

Redakcja i skład: Hanna Garczyńska, Andrzej Jermaczek   Rysunki: Piotr Kulak

Autorzy tekstów: Hanna Garczyńska, Andrzej Jermaczek, Danuta Jermaczek, Carver
Nebbe, Robert Stańko, Piotr Tryjanowski

LUBUSKI KLUB PRZYRODNIKÓW

66-200 Świebodzin, ul. 30 Stycznia 23, tel. 242-81w.17

Konto nr 359661-749-132, WBK oddział Świebodzin

Skład komputerowy na sprzęcie ufundowanym przez
THE ENVIRONMENTAL PARTNERSHIP FOR CENTRAL EUROPE